

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут ____ філології ____

Кафедра ____ журналістики ____

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Суспільно-політичні студії

Рівень вищої освіти – _перший (бакалаврський)_

Освітня програма ____ Журналістика ____

Спеціальність ____ С7 Журналістика ____

Галузь знань ____ С «Соціальні науки, журналістика
та інформація»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № _1_ від “26” _08_ 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Суспільно-політичні студії
Викладач (-і)	Марчук Наталія Василівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	nataliia.marchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Середа, 13.00-15.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є особливості функціонування політичної системи суспільства. Навчальна дисципліна «Суспільно-політичні студії» належить до нормативних, спрямована на набуття студентами знань щодо складових політичної системи, політичних процесів, політичних ідеологій, виборчих систем, а також функціонування системи органів державної влади і органів місцевого самоврядування в Україні.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета та цілі курсу <i>Мета</i> викладання навчальної дисципліни «Суспільно-політичні студії» полягає в тому, щоб на основі засвоєних знань про політику та діяльність політичних інститутів сформувати політичну свідомість та культуру майбутніх журналістів, їх ціннісних орієнтацій та настанов, сприяти формуванню активної громадянської позиції. <i>Цілями</i> навчальної дисципліни є формування політичної свідомості та культури майбутніх журналістів; розробка навичок наукового аналізу спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей політичного розвитку; знання політичних законів і категорій, здатність до самостійного критичного мислення; володіння необхідним рівнем політичної грамотності як важливої складової журналістської діяльності та громадянської культури особистості.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції. ПР 07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег. ПР 09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства. ПР 13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук. ПР 14. Генерувати інформаційний контент для будь-якого виду ЗМІ за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.	
5. Організація навчання	
Обсяг навчальної дисципліни	
лекції	24 год
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36 год
самостійна робота	120 год
Ознаки навчальної дисципліни	

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
7	061 Журналістика	4	вибірковий		
Тематика навчальної дисципліни					
Тема		кількість год.			
		лекції	заняття	сам. роб.	
Політика та наука про політику		2	2	10	
Основні етапи розвитку політичної думки.		2	4	15	
Політична система суспільства.		2		5	
Держава як базовий інститут політичної системи.			2	10	
Політичні режими.			2	5	
Політична влада. Легітимність.		2	2	10	
Основні ідейно-політичні доктрини.		2	4	10	
Політичні еліти і політичне лідерство.			2	5	
Політичні партії і партійні системи.			2	10	
Громадянське суспільство. Громадські організації в Україні.			2	5	
Вибори та виборчі системи.		2	2	5	
Органи державної влади в Україні: поняття, ознаки, види.		2	4	10	
Місцеві органи виконавчої влади в Україні.		2	2	10	
Місцеве самоврядування в Україні.		2	4	10	
ЗАГ:		18	36	120	
6. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Структура розподілу балів передбачає: 1) відповіді на семінарських заняттях – 50 балів; 2) написання контрольної письмової роботи – 20 балів; 3) виконання індивідуального завдання – створення та представлення графічної презентації– 20 балів (з них 10 балів – за проєкт, 10 балів – за представлення). 4) написання тематичних тестів– 10 балів. Загальна кількість – 100 балів.				
	Оцінка в балах	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік	
	90-100	відмінно	A	зараховано	
	80-89		B		
	70-79		C		
	60-69	задовільно	D		
	50-59		E		
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	незараховано	
	1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F		
	Вимоги до письмових робіт	Виконання письмової роботи передбачає: 1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного			

	опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль 2) написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни. 3) написання письмової роботи передбачає виконання здобувачами в аудиторії індивідуального завдання, що вимагає: виявлення розуміння сутності понять і термінів; вміння структурувати основні принципи та методи дослідження; знання теоретичних засад, завдань, методів. Загальна кількість – <i>20 балів</i>. Контрольна робота включає: ● 2 теоретичні завдання (оцінюються по 5 балів кожне); ● 10 тестових питань (по 1 балу за кожне питання). Структура оцінювання відповідей на розгорнуті запитання: 1-4 б. – відповідь складається із 1–2 речень, містить узагальнюючу інформацію про історичний період або одиничні конкретні факти. 5-7 б. – відповідь не структурована, вступ і висновок відсутні; студент демонструє знання окремих історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей або допускає значні помилки; не володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; узагальнення відсутні. 8-12 б. – відповідь структурована в рамках основної частини, не містить яскраво вираженого вступу чи висновку; студент розкриває історичний процес в рамках питання із значними пробілами та розривами; демонструє знання найбільш важливих історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей, допускає значні помилки; на задовільному рівні володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; у відповіді практично відсутні узагальнення або вони дуже фрагментарні. 13-16 б. – відповідь структурована, містить або вступ або висновок; студент розкриває історичний процес в рамках конкретного питання із певними пробілами та розривами; демонструє знання значної кількості історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей, проте допускає окремі помилки; володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; робить фрагментарні узагальнення, усвідомлює роль і значення конкретних подій. 18-20 б. – відповідь детально структурована, містить вступ, основну частину та висновок; студент повноцінно розкриває історичний процес в рамках конкретного питання; демонструє знання значної кількості конкретних історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей; на високому рівні володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; водночас робить узагальнення та висновки з питання, розуміє ширший контекст конкретних подій, усвідомлює їх роль і значення, демонструє володіння науковою літературою з теми. Контрольна робота на стаціонарі виконується на передостанньому семінарському занятті.
--	---

Практичні заняття	Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни. Належне виконання: 1) змісту питань планів семінарських занять. Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей на семінарські питання. 2) індивідуальної роботи. 3) підсумкової контрольної роботи. Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 26 і більше балів.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт. Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проєктів та контрольних (тестових) завдань. Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять Відвідування лекцій та семінарських занять для студентів є обов'язковим. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від

26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). Покликання: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf

Для отримання допуску до підсумкового контролю студентів необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи. Неформальна освіта: Можливе зарахування результатів неформальної освіти у відповідності з Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти: [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(Редакція 3\) \(введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.\)](#) Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Prometheus, ВУМonline та Coursera за відповідних предметним спрямуванням.

8. Рекомендована література

Література:

Основна:

1. Арон Р. Демократія і тоталітаризм // Філософія політики: Хрестоматія: У 4т. / Авт. – уклад.: В. П. Андрущенко (кер.) та ін. – К. : Знання, 2003. – Т.III. – С. 183-195.
2. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.
3. Вебер М. Политика как призвание и профессия // Избр. произв. – М. : Прогресс, 1990. – 230 с.
4. Ворона В. Місцеве самоврядування і політичні партії в Україні: [монографія] / В. Ворона. — Х. : Магістр, 2008. — 184 с.
5. Гелд Д. Демократія та глобальний устрій / Дейвід Гелд ; пер. О. Юдін, О. Межевікіна ; відп. ред. О. Юдін. - К. : Port-Royal, 2005. - 358 с.
6. Гелей С. Д., Рутар С. М. Основи політології: навч. посіб. –3-є вид., перероб. і доп. – К. : Товариство «Знання», КОО, 1999. – 427 с.
7. Кирилюк Ф.М. Історія політології. Підручник. – К., 2001.
8. Кирилюк Ф.М. Політологія Нової доби. – К., 2001.
9. Конституція України.
10. Обушний М. І. Партологія : навч. посібник / М. І. Обушний, М. В. Примуш, Ю. Р. Шведа ; [за ред. М. І. Обушного]. — К. : Арістей, 2006. — 432 с.
11. Основи демократії [Текст] : навч. посіб. / М. Бессонова [та ін.] ; ред. А. Колодій ; АПН України, Інститут вищої освіти, Українсько-канадський проект «Розбудова демократії». - К. : Видавництво «Ай.Бі.», 2004. - 668 с.
12. Основи демократії [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / ред. А. Колодій. - 3-тє вид., оновлене і доп. - Л. : Астролябія, 2009. - 832 с.
13. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії : [монографія] / [за заг. ред. А. І. Кучеренка]. — К. : НІСД, 2007. — 396 с.
14. Політична система та інститути громадянського суспільства в сучасній
15. Україні : навч. посібник / [Ф. М. Рудич, Р. В. Балабан, Ю. С. Ганжуров та ін.] —К. : Либідь, 2008. — 440 с.
16. Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Генеза, 1997.
17. Основи політичної науки: Курс лекцій в 4.ч. / За ред. Кухти Б.Л. – Львів, 2000.
18. Політологія. Навчально-методичний комплекс. / За ред. Кирилюка Ф.М. – К., 2004.
19. Політологія. Підручник. / За ред. Кирилюка Ф.М. – К., 2004.
20. Політологія. Підручник. / За ред. Кулагіна Ю.І., Полуріза В.І. – К., 2002.
21. Політологія: Підручник / За ред. О.І.Семківа. – Львів, 1994.
22. Політологія: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / За редакцією О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2001.
23. Примуш М. В. Політичні партії: історія та теорія / М.В. Примуш. — К. : Професіонал, 2008.

— 416 с.

24. Романюк А. Партії та електоральна політика / А. Романюк, Ю. Шведа. — Львів : «Астролябія», 2005. — 348 с.
25. Рудакевич О. М. Політологія. Лекції, семінари, самостійна робота: навчальний посібник. Видання друге, перероблене, доповнене. — Тернопіль: Видавництво Астон, 2007. — 304 с.
26. Рудич Ф. Політична наука в Україні: стан і перспективи / Ф. Рудич / Політичний менеджмент. — 2003. — № 1. — С. 5-19.
27. Рудич Ф. М. Політологія: підручник. — 3-тє вид., перероб., доп. — К. : Либідь, 2009. — 480 с.
28. Шведа Ю. Р. Теорія політичних партій та партійних систем : навч. посіб. / Ю. Р. Шведа. — Львів : Тріада плюс, 2004. — 528 с.
29. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник. — К.: Либідь, 2002.

Додаткова:

1. Базовкін С, Кремень В. Партії та громадські об'єднання України. — К., 1994.
2. Бодуен Ж. Вступ до політології. — К.: Основи, 1995.
3. Гаєць В. М. Державність України: на шляху до громадянського суспільства // Віче. — 1995. — № 5.
4. Головатий М. Ф. Мистецтво політичної діяльності. — К., 2002
5. Грушевський М. С. На порозі Нової України: Гадки і мрії. — К., 1991.
6. Дарендорф Р. У пошуках нового устрою: лекції на тему політики свободи у ХХІ столітті.- К.,2006.
7. Короткий оксфордський політологічний словник / Пер. з англ.; За ред.І. Макліна, А.Макмілана. — К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005.
8. Кирилюк Ф.М. Політологія. Навчально-методичний комплекс. - К.:Центр навч. літ-ри, 2004
9. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / Є.Причепій (ред.). — К.: ВК ТОВ “Тандем”, 2002.
10. Коваленко А. Українська політологія: проблеми та труднощі періоду становлення // Сучасність. — 1994. — № 10.
11. Консерватизм: Антологія / Упоряд. Проценко О., Лісовий В. — К.: Смолоскип, 1998.
12. Коппель О.А., Пархомчук О.Ст. Міжнародні системи. Світова політика: Навчальний посіб.. — К. : ФАДА, ЛТД, 2001.
13. Кравченко Б., Прилюк Ю. Політичний лад в Україні та політична наука // Політологічні читання. — 1992. — № 1.
14. Лібералізм: Антологія / Наукове товариство ім. В'ячеслава Липинського / О.Проценко (упоряд.), В.Лісовий (упоряд.). — К.: Смолоскип, 2002.
15. Марчук Н.В. Використання інструментів PR в органах місцевого самоврядування на прикладі Івано-Франківської області. Вісник Прикарпатського університету. Політологія. Випуск 14, 2020. с.55-59
16. Марчук Н. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Виборчий процес» для студентів ОП «Журналістика та медіакомунікація». Івано-Франківськ: ЯРИНА,2019. 175 с.
17. Націоналізм. Антологія / Наукове товариство ім. В'ячеслава Липинського / Л.Б. (літ.ред.), О.Проценко (упоряд.), В.Лісовий (упоряд.). — К.: Смолоскип, 2000.
18. Політологія у схемах, таблицях, визначеннях. — К., 1999.
19. Політологія в Україні: стан і перспективи розвитку. — К., 2000.
20. Пойченко А. М. Політика: теорія і технологія діяльності. — К., 1994.
21. Політичні структури та процеси в сучасній Україні: політологічний аналіз. — К., 1995.

22. Ребкало В., Бебик В., Пойченко А. Практична політологія. — К.,
23. 1998.
24. Рябов С. Політика як суспільне явище // Політологічні читання. — 1994. — № 2. — С. 189—222.
25. Рябов С. Структура і функції знань про політику // Політологічні читання. — 1994. — № 1. — С. 167—190.
26. Рябов С.Г. Політичні вибори. Навч. Посібник. — К., 1994.
27. Рябов С. Г. Політологічна теорія держави. — 2-ге вид. — К., 1996.
28. Скиба В. Й. Політологія. Теорія і методика навчального курсу. К., 1992.
29. Шумпетер Й. Капіталізм, соціалізм і демократія. — К., 1995.
30. Фукуяма Ф. Великий крах. Людська природа і відновлення соціального порядку /пер. з англ.- Львів: Кальварія, 2005.

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua

Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника // <http://www.library.lviv.ua/>

Національна парламентська бібліотека України // <http://www.nplu.org/>

Харківська державна наукова бібліотека України імені В. Короленка // <http://korolenko.kharkov.com/>

Наукова бібліотека ім.В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка // <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>

Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка // <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>

Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/>

Додаткові ресурси

Офіційне Інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>

Офіційний веб-сайт Верховної Ради України <http://zakon.rada.gov.ua/>

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України <http://www.kmu.gov.ua/control>

Офіційний веб-сайт Конституційного суду України <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>

Офіційний веб-сервер Центральної виборчої комісії України <http://www.cvk.gov.ua/>

Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України

<http://www.ukrstat.gov.ua/>

Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України

<http://www.rainbow.gov.ua/>

Національний інститут стратегічних досліджень <http://www.niss.gov.ua/>

Офіційний сайт Ради Європи <http://www.coe.int/>

Офіційний сайт Венеціанської комісії Ради Європи <http://www.venice.coe.int/>

Офіційний сайт Європейського Союзу <http://europa.eu/>

Офіційний сайт ОБСЄ <http://www.osce.org/>

Офіційний сайт Вищої Атестаційної Комісії України <http://www.vak.org.ua/>

Сайт Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського

<http://www.nbuv.gov.ua/>

Сайт Національної Парламентської бібліотеки України <http://www.nplu.kiev.ua/>

Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім.І.Ф.Кураса НАН України <http://www.ipiend.gov.ua>

Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень <http://www.ucipr.kiev.ua/>

Сайт Українського центру політичного менеджмент <http://www.politik.org.ua/>
Сайт журналу «Політологічний вісник» http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Pv/index.html
Сайт журналу «Віче» <http://www.viche.info/>
Сайт альманаху «Грані» <http://www.grani.org.ua/>
Сайт наукового вісника «Гілея» <http://www.gileya.org.ua/213>
Сайт журналу «Нова парадигма» <http://www.novaparadigma.org.ua/>
Сайт щоденної української газети «День» <http://www.day.kiev.ua/>

Наталія Марчук,
доцентка кафедри журналістики